

**STANOWISKO ZWIĄZKU PRZEDSIĘBIORCÓW I PRACODAWCÓW WS.
NAJNOWSZEJ WERSJI „TARCZY ANTYKRYZYSOWEJ”**

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców, podtrzymując dotychczas zgłaszane a nieuwzględnione uwagi, poniżej przedstawia ocenę elementów najnowszej wersji „tarczy antykryzysowej”, która ma być przedmiotem obrad sejmowych.

ŹLE OCENIAMY:

- **Możliwość ustalania maksymalnych cen lub marż detalicznych i hurtowych na określone kategorie produktów lub usług.** Odgórna, głęboka ingerencja w prawo popytu i podaży nie zadziała, o czym świadczą historyczne doświadczenia wielu państw, które spróbowały ją podjąć. Dodatkowo katalog produktów, które mogą zostać objęte mechanizmem ustanawiania cen maksymalnych jest sformułowany nieprecyzyjnie, więc na tyle szeroki, że pozostawia w zasadzie możliwość ustanowienia cen maksymalnych na bardzo liczne grupy towarów.
- **Ograniczenie maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego.** Wprowadzenie projektowanych ograniczeń spowoduje, że działalność pożyczkowa podmiotów działających na rynku stanie się absolutnie nierentowna. Tym samym, konsumenci zostaną pozbawieni dostępu do legalnego źródła zewnętrznego finansowania. Jednocześnie, ich potrzeby nie zmaleją (można przypuszczać wręcz, że wzrosną wskutek problemów finansowych spowodowanych np. utratą pracy). W konsekwencji będą zmuszeni do korzystania z lichwiarskich usług podmiotów działających na czarnym rynku i naturalnie nieobjętych tą regulacją.
- **Poziom skomplikowania procedur związanych z przyznaniem dofinansowania do wynagrodzeń.** Już w tej chwili otrzymujemy sygnały dotyczące planowanej skali zwolnień. Jest bardzo możliwe, że pracę w najbliższym czasie straci co najmniej kilkaset tysięcy ludzi. Tym samym, konieczne jest bardzo szybkie działanie. Niestety, ostatecznie przedstawiony projekt tarczy wciąż zakłada rozdrobnienie dofinansowania wynagrodzeń na dwa strumienie, z których jeden administrowany

jest przez dyrektorów wojewódzkich urzędów pracy, a drugi przez starostów, co całkowicie niepotrzebnie komplikuje system. Dodatkowo, uzyskanie wsparcia zależne jest od spełnienia szeregu przesłanek. Uzyskanie wsparcia uzależnione jest od wprowadzenia przez pracodawcę przestoju ekonomicznego lub obniżenia wymiaru pracy. Podjęcie takiej inicjatywy przez pracodawcę jest uzależnione od zawarcia porozumienia z organizacjami związkowymi, ewentualnie wyłonioną w trybie przyjętym u pracodawcy grupą przedstawicieli pracowników. Porozumienie powinno być spisane i przekazane w wersji fizycznej właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy. Tak sformułowane przepisy uniemożliwiają przedsiębiorcom szybką reakcję na kryzys. Zasadny byłby powrót do pierwotnej koncepcji, w ramach której porozumienie powinno być zawarte w terminie dwóch dni – w przeciwnym wypadku, pracodawca powinien mieć prawo ustalić te zasady samodzielnie. W celu uzyskania wsparcia, przedsiębiorca powinien również wykazać spadek przychodów. Reasumując, procedury w tym zakresie są zbyt długotrwałe i nie pozwalają na błyskawiczną reakcję – apelujemy o ich uproszczenie i stworzenie jednego, prostego strumienia dofinansowywania wynagrodzeń przez państwo.

- **Niezrealizowanie obietnicy dot. przesunięcia terminu wejścia w życie „podatku cukrowego”.** Zgodnie ze złożoną zaledwie dwa tygodnie temu obietnicą, rząd miał powstrzymać się od wprowadzania jakichkolwiek nowych obciążeń w najbliższym czasie, z uwagi na spowodowane pandemią trudności, z którymi mierzą się firmy. Tymczasem, w toku aktualnych konsultacji z branżą spożywczą stwierdzono, że termin wejścia w życie „podatku cukrowego” pozostaje bez zmian. Uważamy, że wprowadzanie dodatkowego podatku na napoje w czasie, który dla wielu gospodarstw domowych będzie wiązał się z istotnymi trudnościami finansowymi, a dla firm – również spożywczych – z kłopotami z bieżącą płynnością, jest działaniem zupełnie nieracjonalnym. Wydłużenie *vacatio legis* projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów nie może jako takie stanowić części projektu „tarczy”, jednak możliwe jest wpisanie do niego gwarancji, że od dnia wejścia w życie ustawy, do końca 2020 roku, nie zostaną wprowadzone żadnego rodzaju nowe daniny publiczne (w formie opłat, podatków itd.), a istniejące nie zostaną podwyższone.
- **Wprowadzanie niezwiązanego z celem ustawy obowiązku rejestrowania zawartych umów o dzieło.** Projektowany art. 20. wprowadza zmiany w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych, polegające na zobowiązaniu płatnika składek lub osoby fizycznej zlecającej dzieło do

każdorazowego informowania ZUS o zawarciu umowy o dzieło. Wprowadzenie tych zmian postrzegamy jako uchylene furtki do oskładkowania wszelkich form umów cywilnoprawnych, co powinno stanowić przedmiot zupełnie osobnego procesu legislacyjnego. Apelujemy wobec powyższego o wycofanie przepisu z projektu.

POZYTYWNE OCENIAMY:

- **Zwolnienie mikroprzedsiębiorców i samozatrudnionych z płacenia składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne przez okres 3 miesięcy.** Zwolnienie ze składek ZUS, zamiast ich odroczenia, było jednym z naszych kluczowych postulatów odnoszących się do pierwotnej treści „tarczy”. Doceniamy zatem fakt, że w ostatecznie opublikowanym materiale proponuje się wprowadzenie zwolnienia ze składek ZUS. Naturalnie, pożądane byłoby zwiększenie jego powszechności i objęcie nim dodatkowo np. małych firm, które również z pewnością boleśnie odczują negatywne skutki pandemii. W każdym jednak razie, dostrzegamy w tym zakresie istotną poprawę względem tekstu pierwotnego.
- **Odroczenie wprowadzenia podatku od sprzedaży detalicznej do 1 stycznia 2021 roku.** Pozytywnie oceniamy przesunięcie w czasie tej daniny. Jest to propozycja całkowicie spójna z obietnicami rządu (żadnych nowych obciążeń w trakcie kryzysowego czasu) i w naszym przekonaniu jak najbardziej słuszna.
- **Odroczenie realizacji niektórych obowiązków formalnych.** W trudnym gospodarczo czasie pandemii oczywiście uzasadnione jest „zawieszenie” na pewien czas obowiązków formalnych, tak ciężących przedsiębiorcom na co dzień. W związku z tym pozytywnie oceniamy przesunięcia terminów realizacji obowiązków m.in. w zakresie składania nowego JPK_VAT, wprowadzenia PPK w średnich firmach, zgłaszania informacji do Centralnego Rejestru Beneficjentów, czy też wydłużenie okresu sporządzenia dokumentów ewidencji odpadów w formie papierowej. Jednocześnie, w zakresie różnego rodzaju sprawozdań proponujemy by odroczenie terminu ich składania nie było uzależnione od wydania przez Ministra Finansów odpowiedniego rozporządzenia, lecz następowało automatycznie, mocą ustawy.

- **Zawieszenie postępowań podatkowych i zawieszenia biegu terminów w postępowaniach sądowych i administracyjnych.** Utrudnienia spowodowane pandemią w naturalny sposób sprawiają, że uczestnictwo w jakichkolwiek sformalizowanych postępowaniach staje się w tym czasie tym większym wyzwaniem. Nie powinno dopuszczać się do tego, by strony postępowania ponosiły negatywne konsekwencje spowodowane np. ograniczeniami w pracy urzędów czy sądów. Nie powinny również narażać swojego zdrowia w celu zachowania terminu dokonania określonych czynności. Wziąwszy to pod uwagę, cieszymy się że projektodawca uwzględnił w materiale postulat zgłaszany wcześniej przez ZPP. Dodatkowo jednak uznajemy, że powinny zostać wstrzymane innego rodzaju kontrole, takie jak m.in. kontrole prowadzone wobec aptek ogólnodostępnych, które w obliczu epidemii stanowią szczególnie istotną grupę podmiotów.

WYMAGAJĄ POPRAWY/WYJAŚNIENI:

- **Działania wspierające płynność firm.** Od samego początku zamieszania wywołanego pandemią, Związek podkreślał że najważniejsze jest wprowadzenie prostych, jasnych i szybko dostępnych narzędzi wspierających płynność firm. Wzorem innych państw europejskich, należałoby uruchomić specjalną linię nieograniczonych kredytów obrotowych dla firm, które pozwoliłyby im choćby na uregulowanie kosztów stałych prowadzenia działalności. Komisja Europejska 19 marca zdecydowała o tymczasowym (do końca roku) uelastycznieniu zasad przyznawania pomocy publicznej. Inne państwa już z tych możliwości korzystają, więc już w tej chwili jesteśmy spóźnieni. Tym bardziej rozczarowujące jest, że jedyny prosty i łatwo dostępny instrument zaproponowany przez projektodawcę, czyli pożyczki dla mikroprzedsiębiorców, jest kwotowo ograniczony do 5 tys. PLN. Taka suma nie pozwoli żadnemu przedsiębiorcy prowadzącemu regularną działalność na jej utrzymanie w warunkach drastycznie zmniejszonych (czy też zredukowanych do zera) przychodów. Tym bardziej, nie zachęci go do utrzymania zatrudnienia. Projektodawca przewidział również inne instrumenty, jednak one są z kolei dużo bardziej skomplikowane. Za przykład może posłużyć pomoc na ratowanie opisana w projekcie ustawy o udzielaniu pomocy publicznej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców. W celu obliczenia kwoty pożyczki zastosować należy specjalny wzór matematyczny, we wniosku przedstawić de facto analizę finansową firmy za dwa lata wstecz, a na formalną i merytoryczną ocenę można czekać nawet 30 dni. To absurdalne. W tej chwili absolutnie kluczowe jest szybkie

uruchomienie maksymalnie odformalizowanego narzędzia wspierającego płynność. Całą część „tarczy” ukierunkowaną na wsparcie płynności trzeba radykalnie przeformułować i uprościć.

- **Rozwiązania umożliwiające niektórym pracodawcom zmianę systemu lub rozkładu czasu pracy pracowników i polecenie pracownikom świadczenia pracy w godzinach nadliczbowych.**

Uważamy, że wprowadzenie tego rodzaju regulacji w tak kryzysowej sytuacji jest działaniem jak najbardziej pożądanym. Jednocześnie, konsekwentnie postulujemy uzupełnienie grup pracodawców przewidzianych rozwiązaniem o dodatkowe sektory, szalenie istotne z punktu widzenia szeroko pojętego bezpieczeństwa Polski. Chodzi tu mianowicie o objęcie przepisem art. 15x również infrastruktury krytycznej obejmującej system zaopatrzenia w żywność. Uzupełnienie powinno obejmować również:

- przedsiębiorstwa prowadzące obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych kategorii A w rozumieniu art. 6. ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 1849 z późn. zm.), których działanie lub niewłaściwe działanie może spowodować poważny wypadek, w wyniku którego istnieje znaczne ryzyko utraty życia, poważnego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub środowiska w wyniku krótkoterminowej lub długoterminowej utraty stateczności obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, obejmującej wszelkie możliwe awarie mechanizmów związanych z konstrukcją danego obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, lub w wyniku niewłaściwej eksploatacji obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych w związku z § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie szczegółowych kryteriów klasyfikacji obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych
 - obszary lub obiekty ważnego dla obronności, interesu gospodarczego państwa, bezpieczeństwa publicznego oraz innych ważnych interesów państwa i z tego powodu podlegające obowiązkowej ochronie, określonych przez ministrów, kierowników urzędów centralnych i wojewodów decyzją administracyjną wydaną na podstawie art. 5 ust. 3 w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia.
- **Przedłużenie kart pobytu oraz wydłużenie czasu na legalizację pobytu.** Z uwagi na szczególne znaczenie pracowników z zagranicy dla polskiej gospodarki, przedstawioną zmianę uważamy za jak najbardziej wskazaną. Jednocześnie, proponowalibyśmy jej wzmocnienie (jeszcze większe

wydłużenie czasu) oraz uzupełnienie również o oświadczenia o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcowi (które powinno w tym szczególnym czasie pozwalać również na podjęcie pracy w innym miejscu, lub na innym stanowisku niż wskazane w oświadczeniu). Nie ograniczając się do kwestii cudzoziemców, zasadne byłoby również wydłużenie specjalistycznych uprawnień pracowniczych.

- **Faktyczna depenalizacja przestępstwa nadużycia władzy (w tym w celu osiągnięcia korzyści majątkowej) w niektórych przypadkach.** W naszym przekonaniu, propozycja ta (art. 15w) wymaga dokładnego wyjaśnienia. Jest to przepis, który nie znajdował się we wcześniejszych wersjach tarczy, nie został również zaadresowany w uzasadnieniu do projektu. Zgodnie z nim, nie popełnia przestępstwa określonego m.in. w art. 231 Kodeksu karnego ten, kto w okresie stanu epidemii, nabywając towary lub usługi niezbędne dla zwalczania epidemii narusza obowiązki służbowe lub obowiązujące w tym zakresie przepisy, jeżeli działa w interesie społecznym, zaś bez dopuszczenia się tych naruszeń nabycie tych towarów lub usług nie mogłoby zostać zrealizowane albo byłoby istotnie zagrożone. Mając na uwadze fakt, że osobne przepisy wyłączają konieczność stosowania przepisów Prawa zamówień publicznych w przypadku zakupu koniecznych towarów i usług, uchwalanie tego przepisu wydaje się być niezasadne. Zwłaszcza, że może on stanowić pole do bardzo istotnych nadużyć. Tym samym, oczekivalibyśmy wyjaśnienia ratio legis tej zmiany, zaś przy jego braku – bezwzględnego wycofania jej z projektu.

Mamy nadzieję, że przedstawione przez nas uwagi okażą się być pomocne w toku prac legislacyjnych w obu izbach Parlamentu.